

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 82/2010-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., M., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd „odpoveďou“ Krajského súdu v Bratislave č. k. 44 Cb 52/97-134 z 15. júla 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 26. júla 2001 v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 52/97 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2002 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 293/2001a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2009 doručená sťažnosť spoločnosti V., s. r. o., M. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva

na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) „odpoveďou“ Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 44 Cb 52/97-134 z 15. júla 2009 v spojení s uznesením krajského súdu z 26. júla 2001 v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 52/97 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 28. júna 2002 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 293/2001.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na krajskom súde bolo na základe žaloby spoločnosti M., s. r. o., M. (ďalej len „M., s. r. o.“) z 9. júna 1997 vedené konanie pod sp. zn. 44 Cb 52/97 o náhradu škody vo výške 7 983 648 Sk s príslušenstvom.

Na majetok navrhovateľa bol uznesením krajského súdu z 26. apríla 2000 č. k. 4 K 250/99-40 vyhlásený konkurz. Zmluvou o predaji vecí, práv a majetkových hodnôt z 21. mája 2001 prešla okrem iného aj predmetná pohľadávka na spoločnosť M. S., spol. s r. o., M. (ďalej len „M. S., spol. s r. o.“).

Správca konkurznej podstaty úpadcu M., s. r. o. v konkurze, uvedené postúpenie pohľadávky písomne oznámil krajskému súdu 8. júna 2001.

Podľa sťažovateľky *„Podmienkou zmeny účastníkov je, aby súd uznesením návrhu na zmenu účastníkov vyhovel. Zmena účastníkov podľa § 92 ods. 2 nie je zmenou účastníkov na základe univerzálnej sukcesie, ale vyžaduje si, aby navrhovateľ alebo ten na koho boli práva alebo povinnosti prevedené podal návrh na zmenu účastníkov, aby súd o návrhu na zmenu účastníkov rozhodol uznesením podľa § 167, proti uzneseniu súdu, ktorým nevyhovel návrhu na zmenu účastníkov z dôvodov uvedených v § 92 ods. 2, je možné podať odvolanie. M. S. spol s r. o., sa napriek nadobudnutiu hmotnoprávných práv a povinností od M. spol. s r. o., nestal účastníkom konania, nakoľko nenadobudol procesné postavenie účastníka konania, keďže súd v konaní nevydal žiadne uznesenie dotýkajúce sa zmeny účastníka konania.“*

K tomu sťažovateľka ďalej uviedla:

„Krajský súd v Bratislave napriek tomu, že nerozhodol uznesením o zmene účastníkov, konal s M. S. s.r.o., teda s inou osobou ako bol navrhovateľ. M. S. s.r.o. doručila Krajskému súdu v Bratislave späťvzatie návrhu na začatie konania. Krajský súd

v Bratislave uznesením č.k. 44 Cb 52/97-48 konanie zastavil. V uznesení o zastavení konania je ako navrhovateľ uvedená spoločnosť M. S. spol. s r.o., teda iná právnická osoba ako navrhovateľ, nakoľko súd o zmene účastníkov uznesením nerozhodol.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd SR uznesením z 28. júna 2002 č. k. 1 Obo 293/2001-54 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, ktorým uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil. Odvolanie podal M. S. spol. s r.o. z dôvodu, že mu Krajským súdom v Bratislave nebolo priznané vrátenie súdneho poplatku.“

Na základe uvedených skutočností vyslovuje sťažovateľka názor, „že Krajský súd v Bratislave aj Najvyšší súd SR konal s tým, a na základe úkonov toho, kto nebol účastníkom konania. Súdny rozhodli v právnej veci navrhovateľa M. S. spol. s r.o., ktorý nebol navrhovateľom v konaní, ani sa ním nikdy nestal, nakoľko o zmene účastníkov konania súd nerozhodol.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka uviedla, že zmluvou uzavretou 12. októbra 2006 so správcom konkurznej podstaty úpadcu M. S., spol. s r.o., o predaji podniku nadobudla sťažovateľka všetky „*hmotnoprávne práva*“ a povinnosti od M. S. spol. s r. o., a stala sa oprávnenou na plnenie zo žalovanej pohľadávky vo výške 7 983 648 Sk s príslušenstvom. Na základe toho sťažovateľka podala krajskému súdu návrh na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa v konaní sp. zn. 44 Cb 52/97, pretože podľa jej názoru vo veci začatej návrhom M., s. r. o., o zaplatenie 7 983 648 Sk s príslušenstvom doteraz nebolo rozhodnuté.

Krajský súd listom z 15. júla 2009 č. k. 44 Cb 52/97-134 (ktorého kópiu sťažovateľka pripojila k sťažnosti) sťažovateľke oznámil, že návrh na zmenu účastníka považuje za bezpredmetný z dôvodu, že konanie bolo právoplatne skončené.

Túto časť sťažnosti uzavrela sťažovateľka konštatovaním: „*V zmysle vyššie uvedeného máme za to, že zo strany Krajského súdu v Bratislave došlo jeho Odpoveďou na podanie zo dňa 15.7.2009 pod značkou 44Cb52/97-134 k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1*

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keď sťažovateľovi nebolo umožnené zmenou účastníkov konania domáhať sa svojich práv na nestrannom súde.“

Sťažovateľka žiada tiež priznať finančné zadostučinenie v sume 3 330 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 292,38 €.

V samotnom závere sťažnosti sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby o jej sťažnosti rozhodol takýmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa, V., s.r.o., na súdnu a inú právnu ochranu podľa ČI. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa ČI. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd iným zásahom a to Odpoveďou Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15.07.2009 zn. 44 Cb 52/97-134 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. júna 2002, sp.zn. 1 Obo 293/2001 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26.07.2001, sp. zn. 44 Cb 52/97-48, porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. júna 2002 pod sp.zn. 1 Obo 293/2001 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. júla 2001 pod sp.zn. 44 Cb 52/97-48 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 3.300,- € (slovom: tritisícristo Eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi, V., s.r.o., trovy právneho zastúpenia v sume 292,38 € [slovom dvestodeväťdesiatdva eur a tridsaťosem centov (8.808,24 Sk)] na účet jeho právneho zástupcu, JUDr. O. Š., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť pri jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv a slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

1. Ústavný súd posúdil najprv časť sťažnosti smerujúcu proti napadnutému postupu krajského súdu, ktorý sa listom z 15. júla 2009 označeným ako „*odpoveď na podanie pod zn. 34-08 zo dňa 10. 6. 2009*“ odmietol zaoberať návrhom sťažovateľky na zmenu účastníka konania na strane žalobcu v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 52/97.

Ústavný súd preskúmal sťažnosť a jej prílohy, ako aj súdny spis krajského súdu sp. zn. 44 Cb 52/97 a zistil, že v priebehu predmetného konania na krajskom súde o náhradu škody prešla žalovaná pohľadávka pôvodného žalobcu M., s. r. o., zmluvou na spoločnosť M. S., spol. s r. o., pričom túto skutočnosť žalobca písomne oznámil súdu 8. júna 2001. Právny nástupca žalobcu M. S., spol. s r. o., podaním z 10. júla 2001 vzal návrh v plnom rozsahu späť pred prvým pojednávaním, preto krajský súd svojím uznesením č. k. 44 Cb 52/97-48 z 26. júla 2001 konanie zastavil. V časti výroku týkajúceho sa trov konania napadol citované uznesenie krajského súdu žalobca odvolaním, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obo 293/2001 z 28. júna 2002 tak, že uznesenie v napadnutej časti potvrdil.

Ústavný súd z predmetného súdneho spisu ďalej zistil, že krajskému súdu bolo 5. septembra 2008 doručené podanie sťažovateľky označené ako „*Návrh na zmenu účastníkov konania*“, ktorým okrem iného sťažovateľka žiada, aby „*súd vyhovel návrhu na zmenu účastníkov konania, a aby súd v ďalšom konaní za účastníka na strane navrhovateľa považoval spoločnosť V., s.r.o.*“ (teda sťažovateľku, pozn.). Krajský súd sťažovateľke listom z 15. júla 2009 oznámil, že vzhľadom na právoplatné skončenie veci vedenej pod sp. zn. 44 Cb 52/97 považuje žiadosť o zmenu účastníka v tomto konaní za bezpredmetnú.

Ako z obsahu sťažnosti vyplýva, jej podstatou je tvrdenie sťažovateľky, že v konaní na krajskom súde vedenom pod sp. zn. 44 Cb 52/97 nedošlo k vydaniu rozhodnutia (uznesenia) súdu o pripustení zmeny účastníka na strane žalobcu, v dôsledku čoho podľa názoru sťažovateľky krajský súd rozhodol o zastavení konania na návrh osoby, ktorá sa nestala účastníkom konania. Z toho vyvodzuje sťažovateľka záver, že predmetné konanie doteraz právoplatne neskončilo a súd by mal ďalej vo veci konať (logicky z tohto tvrdenia vyplýva, že krajský súd by mal dokončiť konanie s pôvodným žalobcom). Avšak pokračovania v konaní na krajskom súde sa dožaduje sťažovateľka, ktorá sa nikdy nestala účastníkom predmetného konania, ale svoju aktívnu legitimáciu (podať návrh na zmenu účastníka konania) odvodzuje od nadobudnutia hmotných práv spojených s pôvodne žalovanou pohľadávkou – zmluvou o predaji podniku uzavretou 12. októbra 2006 so správcom konkurznej podstaty spoločnosti M. S., spol. s r. o.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 92 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Podľa § 92 ods. 3 OSP súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Podľa § 159 ods. 1 OSP doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný.

Podľa § 159 ods. 2 OSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány...

Podľa § 159 ods. 3 OSP len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 167 ods. 2 ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Ústavný súd k zisteným okolnostiam, za ktorých došlo k zmene účastníka na strane žalobcu v konaní na krajskom súde sp. zn. 44 Cb 52/97, iba stručne konštatuje, že procesnými úkonmi obidvoch účastníkov (pôvodného a nového), ktorí realizovali svoje dispozičné oprávnenia, došlo celkom zrejme k naplneniu podmienok takejto zmeny, ktorých splnenie sa vyžaduje v cit. ustanovení § 92 ods. 2 OSP. Pôvodný žalobca (M., s. r. o.) oznámil a preukázal súdu rozhodujúcu právnu skutočnosť a nový účastník (M. S., spol. s r. o.) zjavne so svojím vstupom do konania súhlasil, ak neskôr už z pozície nového žalobcu vzal návrh späť. Tieto skutočnosti je potrebné považovať za rozhodujúce a formálne nevydanie uznesenia krajským súdom, ktorým by sa zmena účastníka potvrdila, možno síce označiť za procesný nedostatok v postupe konajúceho súdu, ktorý však rozhodne nemôže v okolnostiach prípadu mať také dôsledky, ako to tvrdí sťažovateľka, a síce, že pochybenie krajského súdu má za následok, že predmetné konanie doteraz právoplatne neskončilo. Ak za tohto stavu veci sa krajský súd, zistiac, že jeho uznesením č. k. 44 Cb 52/97-48 z 26. júla 2001, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. augusta 2001 (a v časti výroku o trovách konania 13. augusta 2002) bolo predmetné konanie zastavené, odmietol zaoberať návrhom sťažovateľky na zmenu účastníkov konania, neporušil tým žiadne práva sťažovateľky.

Podľa názoru ústavného súdu napadnutým postupom týkajúcim sa právoplatného skončenia veci krajský súd nielenže konal v intenciách svojej právomoci, ale plne tým rešpektoval citované ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vrátane čl. 2 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu „odpoveďou“ č. k. 44 Cb 52/97-134 z 15. júla 2009 sťažovateľke na jej návrhy a žiadosti

nesignalizuje možnosť porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 44 Cb 52/97 z 26. júla 2001 a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 293/2001 z 28. júna 2002, pri posudzovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd musel zaoberať otázkou, či v tomto prípade nejde o návrh podaný osobou zjavne neoprávnenou.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ musí teda namietať porušenie svojich základných práv v spojitosti s konaním pred všeobecným súdom, resp. iným orgánom verejnej moci, čo je možné len vtedy, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie základných práv (m. m. II. ÚS 3/05).

Vychádzajúc aj zo záverov ústavného súdu v predchádzajúcom bode odôvodnenia treba jednoznačne uviesť, že sťažovateľka nie je, ani sa nikdy nestala účastníkom konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 44 Cb 52/97, a samozrejme teda ani účastníkom odvolacieho konania v tejto veci pred najvyšším súdom (sp. zn. 1 Obo 293/2001). Táto skutočnosť jednoznačne zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti ústavným súdom podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Už len nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd dopĺňa, že aj keby išlo o inú situáciu, ako v danom prípade, vzhľadom na dátum nadobudnutia právoplatnosti oboch napadnutých rozhodnutí, keď uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 17. augusta 2001 a v časti výroku o trovách konania 13. augusta 2002 a uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 13. augusta 2002, pričom sťažnosť sťažovateľky bola doručená ústavnému súdu 26. augusta 2009, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej

lehoty v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, bolo by nutné sťažnosť v tejto časti odmietnuť aj ako oneskorene podanú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už nezaoberal jej ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2010